AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2010 / 20 • Ağustos

ERMENİSTAN'DAKİ RUS ÜSSÜ (1)

Ömer Engin LÜTEM

Başkan Medvedevin Ermenistanı ziyareti sırasında bu ülkedeki Rus Üssünün süresini uzatan ve görevlerini de arttıran bir anlaşma 20 Ağustosta imzalandı. Karabağ savaşından sonra, 1995 yılında yapılan bir anlaşma ile Türkiyeye yaklaşık 20 km mesafedeki Ermenistanın Gümrü şehrinde bir Rus Üssü kurulmuştu. Bu anlaşma 25 yıllık olup 2020 yılında son bulacaktı. Süresinin dolmasına on yıl kadar bir zaman varken anlaşmanın, beklenmedik bir şekilde, 24 yıl daha, 2044 yılına kadar uzatılması bir şaşkınlık yarattı. Bu olay, kuşkusuz, Rusyanın Güney Kafkaslarda askeri varlığını sürdürmeye kararlı olduğunu göstermektedir ve bu bölgede de nüfuz sahibi olmaya çalışan, bu amaçla Gürcistan ile yakın ilişkiler kuran ve Karabağ sorunu olmasaydı aynı ilişkileri Azerbaycan ile de kurmuş olacak olan ABDde bir mesaj niteliğindedir. Aynı şekilde, Avrupa Komşuluk Politikası Eylem Planı aracılığıyla bu bölge ülkeleriyle ilişkiler kurmaya çalışan Avrupa Birliği için de bir mesajdır. Böylelikle Rusya bu bölgede kendi rızası ve/veya katkısı olmadan herhangi bir siyasi gelişme veya girişim olamayacağını göstermiş bulunmaktadır. Ermenistanın ülkesinde çeyrek asır daha bir yabancı askeri üs bulunmasından ne gibi çıkarı olacağına gelince bunu Türkiye ve Azerbaycan ile olan ilişkilerinde aramak gerekmektedir. Ermenistanda, bir Türkiye fobisi vardır ve Türkiyeye karşı kendilerini Rusyanın koruyacağına inanılmaktadır. Karabağ savaşları sırasında Türkiye hiçbir askeri müdahalede bulunmadığına göre bu fobi temelsizdir. Diğer yandan, beklendiği ve ümit edildiği gibi, mevcut güçlüklerin aşılması, imzalanan protokollerin yürürlüğe girmesi ve iki ülke arasında normal ilişkiler kurulmasından sonra Rus Üssünün Türkiye bakımından ne gibi bir işlevi olabilir? Ermenistanın Rus Üssünün süresinin uzatılması ve görevlerinin arttırılması kabul etmesinin başlıca nedeni Türkiye değil Azerbaycandır. Başkan Aliev son yıllarda gitgide artan bir şekilde Karabağ Sorunun barışçıl yollarla çözmek istediklerini, bu olmadığı takdirde kuvvete başvurabileceklerini dile getirmektedir. Diğer yandan Azerbaycan ciddi bir silahlanma çabası içindedir ve Ermenistanın yıllık bütçesi kadar Azerbaycanın bir milli savunma bütçesi olması hedefine varmak üzeredir. Uzak olmayan bir gelecekte Azerbaycanın Ermenistana karşı tam bir askeri üstünlük sağlaması kaçınılmazdır. Basın haberlerine göre yeni anlaşmada Gümrüdeki üs, Rusyanın çıkarlarının korunması yanında, Ermeni güçleriyle beraber Ermenistanın güvenliğini de sağlayacak, ayrıca Ermenistana uygun ve modern silahlarla askeri özel teçhizat verilecektir. Kısaca Gümrü Üssü bir saldırı halinde Ermenistanı koruyacak ayrıca Rusya Ermenistana modern silahlar sağlanacaktır. Gümrü Üssü Ermenistana karşı bir askeri müdahaleyi önlemek için kullanılabileceğine göre Azerbaycanın Karabağ ve diğer Azerbaycan topraklarını kurtarmak için askeri imkânlara başvurması politikası anlamsız hale gelmektedir. Bu

Azerbaycan-Ermenistan ilişkilerinde olduğu kadar Güney Kafkasyanın geleceği bakımından da çok önemli bir gelişmedir. Yarın Rusyanın bu anlaşmayı nasıl takdim ettiği, Ermenistan ve Azerbaycanın bu anlaşmayı nasıl algıladığı, bundan sonra Karabağ Sorunun ne gibi gelişmeler gösterebileceği ve Gümrüdeki Rus Üssünün Türkiyeye etkisi gibi konuları ele alacağız.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "ERMENİSTAN'DAKİ RUS ÜSSÜ (1) ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2010 / 20. Ağustos 23. Erişim Kasım 19, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/ERMENISTAN-DAKI-RUS-USSU-1

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır